

Etkili sınıf yönetimi için stratejiler: İlkokul öğretmenlerine yönelik bir araştırma**Zekeriya Yalım¹, Ramazan Bölükbaşı², Sedat Özen³ Nilgün Güven⁴****DOI 10.5281/zenodo.10695918****Özet**

Bu araştırmanın amacı, etkili sınıf yönetimi için stratejilerin ilkökul öğretmenlerine yönelik olarak incelemektir. Bu çalışmada nitel yöntem tercih edilmiş olup durum çalışması deseni tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 17 ilkökul öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcılar, kolay ulaşılabilir örnekleme yaklaşımı kullanılarak seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan açık uçlu sorulardan oluşan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler, katılımcılar ile yapılan yüz yüze görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Çalışma verileri içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi için hizmet içi eğitim stratejileri üzerine yapılan çalışmada, katılımcıların sınıf yönetimi, öğrenci katılımı ve sınıf ortamı alanlarında belirledikleri stratejilerin önemli olduğu görülmüştür. Öğrenciler arasındaki farklılıkların yönetimi ve iletişim becerilerinin artırılması da öğretmenlerin odak noktaları arasındadır. Problemlerin önceden tahmin edilmesi ve önleyici stratejilerin geliştirilmesi, öğrenci davranışları ve motivasyonun artırılmasıyla ilgili önemli konular arasındadır. Son olarak, öğretmenlerin öğrencilerle kurdukları ilişkilerin iletişim, empati ve iş birliği üzerine odaklandığı belirlenmiştir, bu da sınıf içi ortamın olumlu ve destekleyici hale getirilmesine katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, strateji, ilkökul öğretmeni.

Strategies for effective classroom management: A study of primary school teachers**Abstract**

This study examines strategies for effective classroom management for primary school teachers. A qualitative method was preferred in this research and was designed in a case study design. The study group consisted of 17 primary school teachers. Participants were selected using a convenience sampling approach. A semi-structured interview form consisting of open-ended questions created by the researchers was used as a data collection tool. The interviews were conducted face-to-face with the participants. The study data were analysed using content analysis. The study on teachers' in-service training strategies for effective classroom management showed that the strategies identified by the participants in classroom management, student engagement and classroom environment were essential. The teachers' focal points were also managing student differences and improving communication skills. Anticipating problems and developing preventive strategies are significant issues related to student behaviour and increasing motivation. Finally, teachers' relationships with students focus on communication, empathy and cooperation, which makes the classroom environment positive and supportive.

Keywords: Classroom management, strategy, primary school teacher.

¹Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, zyalim82@gmail.com

²Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, bolukbasi77@hotmail.com

³Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, pdr_sedat@hotmail.com

⁴Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, nilgunx@hotmail.com

Giriş

Uzun yıllar boyunca hem yurt içinde hem de yurt dışında yapılan çeşitli araştırmalar sınıf yönetimi olgusunu tanımlamaya ve aydınlatmaya çalışmıştır. Sosyoloji, psikoloji ve yönetim bilimleri alanlarında yapılan çalışmalar, öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını teşvik eden sınıf ortamlarının oluşturulması ve geliştirilmesine yönelik temel ilkeleri ve genel çerçeveyi belirlemeye odaklanmıştır. Bu araştırmalar çoğunlukla öğretmenlerin sınıf içinde elverişli bir öğrenme atmosferi oluşturmak için kullandıkları yöntemleri incelemeye odaklanmıştır (Turan, 2006). Dolayısıyla, sınıf yönetimi yetkin bir öğretmen olmanın önemli bir unsuru olarak görülmektedir (MacBeath, 2007; Murphy, Delli ve Edwards, 2004). Sınıf yönetimi konusunda uzman olan öğretmenler, öğrencileri öğrenme sürecine aktif bir şekilde dahil etmek için öğretim yaklaşımlarını ve materyallerini etkili bir şekilde kullanabilirler. Ayrıca, müfredatın çıktılarını değerlendirip uygulayabilirler ve bu da öğrencilerin bilgi ve becerilerinde gelişmelerle sonuçlanır. Bununla birlikte, eğitimci, öğretme ve öğrenmenin kendine has özellikleri nedeniyle öğrencileri öğrenme sürecine aktif olarak dahil etme konusunda bazı sınıf içi engellerle karşılaşabilirler. Bu zorluklar, öğrencilerin sınıftaki davranışlarını yönetmeyi (Mohandas, Meng ve Keeves, 2003), sınıftaki öğrenme ortamını iyileştirmeyi ve etkili öğretimi engelleyen engelleri ele almayı içerebilir (Soysal ve Radmard, 2017). Öğretmenin rolü, öğrenme-öğretme süreçlerini destekleyen olumlu durumlar yaratmak ve sürdürmek amacıyla sınıfı düzenlemek ve denetlemektir. Buna ek olarak, öğretmen bu süreçleri engelleyen olumsuz durumları en aza indirmek için çalışır. Bu yaklaşım Romi, Lewis, &Katz'ın (2009) araştırmalarına dayanmaktadır. Bu alanda yapılan birçok araştırma, öğrencilerin bilişsel yetenekleri ile bilişsel becerilerinin gelişimi ve sınıf yönetimi arasında kayda değer bir ilişki olduğunu göstermiştir (Baker, Clark, Maier ve Viger, 2008). Bununla birlikte, sınıf içi etkinlikler öğrenme-öğretme süreçlerini tutarlı bir şekilde kolaylaştırmayabilir. Buna ek olarak, eğitimci öğretme zamanlarının önemli bir bölümünü istenmeyen öğrenci davranışlarını en aza indirecek stratejiler oluşturmaya ve kullanmaya ayırırlar (Downey&Pribesh 2004; Jussim&Harber 2005; Kunter, Baumert, &Köller, 2007). Eğitimci genellikle belirgin öğretim taktikleri, yöntemleri, teknikleri ve yaklaşımları sergilemelerine rağmen, sınıf yönetimi olguları ve stratejileri görünmez kalmaktadır. Günümüzde hem hizmet öncesi hem de hizmet içi öğretmen eğitimi programlarında sınıf yönetimine ilişkin bilgi, beceri ve pedagojik farkındalığın geliştirilmesinin büyük ölçüde göz ardı edildiğini düşünmek akla yatkındır (Godwin vd., 2013).

Uzun yıllar boyunca, sınıf yönetimi üzerine yapılan araştırmalar, öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını teşvik eden sınıf ortamlarının nasıl oluşturulması ve geliştirilmesi gerektiği konusunda önemli bilgiler sunmuştur. Sosyoloji, psikoloji ve yönetim bilimleri alanlarındaki bu araştırmalar, öğretmenlerin sınıf içinde etkili bir öğrenme atmosferi sağlamak için kullandıkları yöntemleri incelemekte ve belirlemektedir. Sınıf yönetimi, bir öğretmenin yetkinliği açısından önemli bir unsurdur çünkü etkili bir sınıf yönetimi, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını teşvik eder ve öğrenme çıktılarını artırır. Bu nedenle, sınıf yönetimi konusunda uzmanlaşmış öğretmenler, öğretim yaklaşımlarını ve materyallerini etkili bir şekilde kullanabilirler ve öğrencilerin bilgi ve becerilerinin gelişimine katkıda bulunabilirler. Ancak, öğretmenler sınıf içinde öğrencileri aktif bir şekilde dahil etme konusunda çeşitli zorluklarla karşılaşabilirler. Bu zorluklar, öğrenci davranışlarını yönetmeyi, öğrenme ortamını iyileştirmeyi ve etkili öğretimi engelleyen faktörleri ele almalarını gerektirebilir. Öğretmenin rolü, olumlu öğrenme ortamları oluşturmak ve sürdürmek için sınıfı düzenlemek ve denetlemektir. Ayrıca, olumsuz durumları en aza indirmek için çaba sarf

ederler. Bu yaklaşım, öğrencilerin bilişsel yetenekleri ile sınıf yönetimi arasında önemli bir ilişki olduğunu vurgulamaktadır.

Günümüzde, sınıf yönetimi konusundaki bilgi, beceri ve pedagojik farkındalığın öğretmen eğitimi programlarında yeterince ele alınmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle hizmet öncesi hem de hizmet içi öğretmen eğitimi programlarında sınıf yönetimine daha fazla önem verilmesi gerekmektedir. Bu, öğretmenlerin sınıfta daha etkili olmalarına ve öğrencilerin öğrenme sürecine daha iyi katılımlarını sağlamalarına yardımcı olacaktır.

Bu araştırmanın amacı, etkili sınıf yönetimi için stratejilerin ilkökul öğretmenlerine yönelik olarak incelemektir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Öğretmenler sınıf içinde disiplini korumak ve öğrencilerin dikkatini sağlamak için hangi stratejileri kullanmaktadır?
- Öğretmenler öğrenciler arasındaki farklı davranışları nasıl yönetmektedir?
- Öğretmenlerin sınıf içinde oluşabilecek problemleri tahmine etme ve önleyici stratejileri nelerdir?
- Öğretmenlerin öğrencilerle kurduğu ilişkilerde kullandığı iletişim ve etkileşim yöntemlerine yönelik destekleyici uygulamaları nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Çalışma, temel amacını kapsamlı bir şekilde açıklamak için nitel bir araştırma tekniği olan durum çalışması kullanmıştır. Durum çalışmaları, bir olguyu veya olayı gerçek yaşam ortamında, olgu ve içeriği arasında açıkça tanımlanmış sınırlar olmaksızın incelemeyi içeren bir araştırma tasarımı türüdür. Temel odak noktası, olgu ya da olayın ardındaki "Nasıl?" ya da "Neden?" sorularını anlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Katılımcılar

Çalışmaya 2023-2024 akademik yılı güz döneminde Ankara ili Çankaya ilçesinde ilkökul öğretmeni olarak görev yapan 17 öğretmen katılmıştır. Katılımcılar kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.Katılımcıların demografik değişkenleri

	Cinsiyet	Branş	Yaş	Kıdem	Öğrenim Durumu
K1	Erkek	İlkokul Öğretmeni	35	10	Lisans
K2	Kadın	İlkokul Öğretmeni	40	15	Yüksek Lisans
K3	Erkek	İlkokul Öğretmeni	32	8	Lisans
K4	Kadın	İlkokul Öğretmeni	45	20	Lisans
K5	Kadın	İlkokul Öğretmeni	38	12	Yüksek Lisans
K6	Erkek	İlkokul Öğretmeni	50	25	Lisans
K7	Kadın	İlkokul Öğretmeni	37	11	Lisans
K8	Erkek	İlkokul Öğretmeni	42	18	Lisans
K9	Kadın	İlkokul Öğretmeni	48	22	Yüksek Lisans
K10	Kadın	İlkokul Öğretmeni	33	9	Lisans
K11	Erkek	İlkokul Öğretmeni	39	14	Yüksek Lisans
K12	Kadın	İlkokul Öğretmeni	36	13	Lisans
K13	Kadın	İlkokul Öğretmeni	41	16	Yüksek Lisans
K14	Erkek	İlkokul Öğretmeni	43	19	Lisans
K15	Kadın	İlkokul Öğretmeni	34	7	Lisans
K16	Erkek	İlkokul Öğretmeni	47	21	Lisans
K17	Kadın	İlkokul Öğretmeni	44	17	Yüksek Lisans

Tablo 1’de verilen katılımcıların profili incelendiğinde, cinsiyet bakımından çalışmada 10 kadın 7 erkek öğretmen olduğu görülmüştür. Branşları bakımından çalışmada 17 sınıf öğretmeni bulunmaktadır. Yaşları bakımından katılımcıların genel olarak 32-48 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Kıdem süreleri bakımından ise en az 7 yıl, en fazla 25 yıllık kıdeme sahip öğretmenler çalışmada yer almıştır. Öğrenim durumları incelendiğinde 6 öğretmen yüksek lisans ve diğer 11 öğretmen ise lisans mezunu olduklarını belirtmişlerdir.

Veri Toplama Süreci

Çalışmanın verileri yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşme öncesinde katılımcılarla iletişime geçilerek görüşmenin amacı net bir şekilde açıklanmış ve görüşmenin yaklaşık bir saat süreceği belirtilmiştir. Yapılan görüşmeler herhangi bir kayıt cihazı kullanılmadan yalnızca yazılarak not edilmiştir. Kapsamlı ve ayrıntılı veri elde için uygun zaman ve uygun ortam sağlanmıştır. Görüşme formundaki sorular yoluyla, ayrıntılı bilgiler elde edilerek bakış açılarının derinlemesine değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Makalenin teorik çerçevesi ve araştırma hedefleri doğrultusunda ilgili literatür taranarak veri setinin analizinde kullanılabilecek bir ön kod listesi geliştirilmiştir. Taslak kod listesi kapsamında, ilk okumada belirlenen ilgili veri birimlerine başarılı bir şekilde erişilip erişilmediğini doğrulamak için veri seti sürekli olarak incelenmiştir. Böylece kod listesinin işlevliliği bir ölçüde test edilmiştir. Araştırmacı, veri setini kategorize etmek için ön kod listesini kullanmış ve bu süreçte ortaya çıkan yeni kodları hem ön hem de nihai kod listelerine dahil ederek analiz için kullanmıştır. Nitel veri seti ilk olarak mevcut kod listesi metodolojisi kullanılarak gözden geçirilmiş ve kodlanmıştır. Daha sonra, başka bir uzman olası güvenilirlik sorunlarını ele almak için verileri kodlamıştır. İki kodlamanın tutarlılığını değerlendirmek için kodlayıcılar bir araya gelmiş ve kodlanan anlamlı veri birimlerini incelemiştir. Üzerinde uzlaşılan noktalar temaların belirlenmesinde temel

teşkil ederken, diğer noktalar göz ardı edilmiş ve çalışmadan çıkarılmıştır. Böylece, nitel veri setinin kodlanması işlemi tamamlanmıştır.

Çalışmanın güvenilirliğini artırmak için çeşitli veri kaynakları kullanılarak veri üçgenlemesi yapılmıştır. Çalışma süreci boyunca, nitel araştırmalardan elde edilen uzmanlıktan yararlanılarak bilinçli uzman ilişkileri kurulmuştur. Tutarlılığı tespit etmek için çeşitli incelemeler yapılmıştır (Noble, ve Smith, 2015). Alt sorularla ilişkili temalar tartışılırken birden fazla veri kaynağı kullanılmıştır. Sonuçların sunumu sırasında, her bir deneyin kodu için alternatif, çelişkili, olumsuz ve olumlu yorumları veya açıklamaları göstermek için birçok alıntı yapılmıştır. Bu yaklaşım, konunun daha geniş bir bağlamda kapsamlı bir şekilde anlaşılmasını garanti altına almayı amaçlamıştır. Araştırmacı, çalışma için veri toplama araçlarını hazırlama, geliştirme, uygulama ve analiz etme süreci boyunca tarafsız tutum ve eylemler sergilemiştir. Çevre hakkında bilgi toplarken herhangi bir önyargıdan kaçınmak için bilinçli çaba sarf etmiştir. Bununla birlikte, sürece dahil olduğu için, kendi görüşlerinin gerçekleri nasıl etkilediği konusunda bilgi sahibiydi. Çalışmanın sonunda elde edilen sonuçlar, eğilimleri ortaya çıkarmak amacıyla ayrıntılı betimlemeler kullanılarak okuyucuya sunulmuştur.

Bulgular

Araştırmanın bu aşamasında katılımcılardan toplanan veriler içerik analizine tabi tutularak görüşme formunda bulunan sıralama ile verilmiştir.

Araştırmada, etkili sınıf yönetimi için stratejiler konusunda öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu form yoluyla elde edilen veriler sırası ile incelenmiştir. Açık uçlu formda katılımcılara "Sınıf içinde disiplini korumak ve öğrencilerin dikkatini sağlamak için hangi stratejileri kullanıyorsunuz?" sorusu sorulmuş ve katılımcıların verdikleri cevaplar incelenerek içerik analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen temalar ve kodlar Tablo 2'de sunulduğu gibidir.

Tablo 2.Sınıf içinde disiplini korumak ve öğrencilerin dikkatini sağlamak için kullanılan stratejilere ilişkin bulgular

Temalar	Kodlar	f
Sınıf yönetimi	Sınıf kuralları	3
	Öğrenci davranışlarını yönetme	3
	Sorun çözme	2
Öğrenci katılımı	Etkili iletişim	4
	Ders materyallerinin kullanımı	2
	Dikkati çekme	5
Sınıf ortamı	Olumlu sınıf ortamı	3
	Gerçek yaşamla ilişkilendirme	1

Tablo 2 incelendiğinde; sınıf içinde disiplini korumak ve öğrencilerin dikkatini sağlamak için kullanılan stratejilere neler olduğuna ilişkin katılımcı görüşlerinin, sınıf yönetimi, öğrenci katılımı ve sınıf ortamı olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmektedir. Sınıf yönetimi teması altında; sınıf kuralları, öğrenci davranışlarını yönetme ve sorun çözme isimli üç kod bulunduğu görülmektedir. Sınıf yönetimi konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1) "Sınıf kurallarını net bir şekilde belirleyerek öğrencilere disiplin anlayışını öğretiyorum."

(K17) "Öğrencilere sınırları belirleyerek ve sonuçları açıklayarak davranış beklentilerini netleştiriyorum."

(K16) "Disiplin sorunu yaşayan öğrencilerle birebir konuşarak sorunları çözmeye çalışıyorum."

Öğrenci katılımı teması altında; etkili iletişim ve ders materyallerinin kullanımı isimli iki kod bulunduğu görülmektedir. Öğrenci katılımı konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K2) "Öğrencilerle olumlu bir ilişki kurarak, sınıf içinde saygı ve anlayış ortamı oluşturuyorum."

(K3) "Sınıf içinde etkileşimli ve katılımcı ders materyalleri kullanarak öğrencilerin dikkatini çekiyorum."

(K4) "Öğrencilere çeşitli öğrenme aktiviteleri ve oyunlarla dersleri eğlenceli hale getiriyorum."

(K7) "Sınıf içinde görsel ve işitsel materyaller kullanarak öğrencilerin ilgisini çekmeye çalışıyorum."

Sınıf ortamı teması altında; olumlu dikkati çekme, sınıf ortamı ve gerçek yaşamla ilişkilendirme isimli üç kod bulunduğu görülmektedir. Sınıf ortamı konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K11) "Sınıf içinde göz teması kurarak ve ses tonumu değiştirerek öğrencilerin dikkatini canlı tutmaya çalışıyorum."

(K12) "Sınıf içinde sakın bir ortam oluşturarak öğrencilerin dikkatini dağıtıcı unsurları azaltıyorum."

(K15) "Sınıf içinde belirli bir rutini takip ederek öğrencilerin güvenli bir ortamda hissetmelerini sağlıyorum."

(K13) "Öğrencilerin ilgi alanlarına ve günlük yaşantılarına bağlı örnekler vererek dersleri gerçek hayatla ilişkilendiriyorum."

Araştırmada, öğrenciler arasındaki farklı davranışları nasıl yönettikleri ve sınıf içindeki çeşitliliği nasıl ele aldıkları konusunda öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Açık uçlu formda katılımcılara "Öğrenciler arasındaki farklı davranışları nasıl yönetiyorsunuz ve sınıf içindeki çeşitliliği nasıl ele alıyorsunuz?" sorusu sorulmuş ve katılımcıların verdikleri cevaplar incelenerek içerik analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen temalar ve kodlar Tablo 3'te sunulduğu gibidir.

Tablo 3.Öğrenciler arasındaki farklı davranışları yönetme ve sınıf içinde çeşitliliği ele almaya ilişkin bulgular

Temalar	Kodlar	f
Öğrenciler arası farklılıklar	Farklılıkları kabul etme	4
	Öğrencilere uygun yaklaşım	3
	Öğrencilere adil yaklaşım	3
Öğrenciler arası iletişim ve iş birliği	İletişim ve iş birliğini artırma	3
	Çatışmaları çözme	2
	Gelişimi destekleme	2

Tablo 3 incelendiğinde; öğrenciler arasındaki farklı davranışları nasıl yönettikleri ve sınıf içindeki çeşitliliği nasıl ele aldıkları konusunda katılımcı görüşlerinin, öğrenciler arası farklılıklar ve öğrenciler arası iletişim ve iş birliği olmak üzere iki tema altında toplandığı görülmektedir. Öğrenciler arası farklılıklar teması altında; farklılıkları kabul etme, öğrencilere uygun yaklaşım ve öğrencilere adil yaklaşım isimli üç kod bulunduğu görülmektedir. Öğrenciler arası farklılıklar konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1) "Farklı davranışları anlayışla karşılıyor ve öğrenciler arasındaki çeşitliliği bir zenginlik olarak görüyorum."

(K4) "Öğrencilere bireysel farklılıklarını kabul etmeleri için destek veriyorum ve onları motive ediyorum."

(K2) "Öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve ihtiyaçlarına uygun yöntemlerle dersleri işliyorum."

(K8) "Farklı öğrenci gruplarını tanıyarak ve onların ihtiyaçlarına odaklanarak sınıf içindeki çeşitliliği yönetiyorum."

(K3) "Sınıf içinde adil ve tutarlı davranarak öğrenciler arasında eşit muamele sağlıyorum."

Öğrenciler arası iletişim ve iş birliği teması altında; iletişim ve iş birliğini artırma, çatışmaları çözme ve gelişimi destekleme isimli üç kod bulunduğu görülmektedir. Öğrenciler arası iletişim ve iş birliği konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K5) "Öğrenciler arasında iş birliği ve dayanışmayı teşvik ederek çeşitliliği olumlu bir şekilde ele alıyorum."

(K9) "Öğrenciler arasındaki iletişimi ve etkileşimi artırmak için grup çalışmaları ve partner çalışmaları düzenliyorum."

(K12) "Öğrenciler arasında oluşabilecek çatışmaları çözmek için arabuluculuk yaparak ve empati kurarak çeşitliliği yönetiyorum."

(K6) "Olumlu davranışları pekiştirerek ve problem davranışları yönlendirerek öğrenciler arasında denge sağlıyorum."

(K11) "Sınıf içinde adaleti ve saygıyı ön planda tutarak her öğrencinin potansiyelini geliştirmesine yardımcı oluyorum."

Sınıf içinde oluşabilecek problemleri önceden tahmin etme ve önleyici stratejiler geliştirme konusunda öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Açık uçlu formda katılımcılara "Sınıf içinde oluşabilecek problemleri nasıl önceden tahmin ediyor ve önleyici stratejiler geliştiriyorsunuz?" sorusu sorulmuş ve katılımcıların verdikleri cevaplar incelenerek içerik analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen temalar ve kodlar Tablo 4'te sunulduğu gibidir.

Tablo 4.Sınıf içinde oluşabilecek problemleri önceden tahmin etme ve önleyici stratejiler geliştirmeye ilişkin bulgular

Temalar	Kodlar	3
Öğrenci davranışları	Öğrenci davranışlarına odaklanma	3
	Sınıf atmosferini gözlemleme	3
	Öğrenciler arası ilişkileri teşvik	2
	Öğrenci ihtiyaçlarına uygun etkinlikler	4
Önleyici Stratejiler	Disiplini güçlendirme	3
	Eğitim verme	2
	İletişim becerisi eğitimi	2
Motivasyon	Ödüllendirme	2
	Rahatlatıcı etkinlikler	1

Tablo 4 incelendiğinde; sınıf içinde oluşabilecek problemleri önceden tahmin etme ve önleyici stratejiler geliştirme konusunda katılımcı görüşlerinin, öğrenci davranışları, önleyici stratejiler ve motivasyon olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmektedir. Öğrenci davranışları teması altında; öğrenci davranışlarına odaklanma, sınıf atmosferini gözlemleme ve öğrenciler arası ilişkileri teşvik isimli üç kod bulunduğu görülmektedir. Öğrenci davranışları konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K1) "Sınıf içindeki öğrencilerin geçmiş davranış örüntülerini ve sosyal ilişkilerini dikkate alarak olası problemleri önceden tahmin ediyorum."

(K8) "Öğrenciler arasında güçlü ilişkilerin kurulmasını teşvik ederek, olası problem durumlarında öğrencilerin birbirlerine destek olmalarını sağlıyorum."

(K2) "Ders başlamadan önce sınıf atmosferini gözlemleyerek öğrenciler arasındaki potansiyel çatışma noktalarını belirliyorum."

Önleyici stratejiler teması altında; öğrenci ihtiyaçlarına uygun etkinlikler, disiplini güçlendirme ve eğitim verme isimli üç kod bulunduğu görülmektedir. Önleyici stratejiler konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K11) "Öğrencilerin bireysel özelliklerini ve öğrenme tarzlarını dikkate alarak, ders içi etkinlikleri çeşitlendirerek problem durumlarını önceden önlemeye çalışıyorum."

(K15) "Sınıf içindeki öğrenci liderlerini tanıyarak, onları problem çözme ve arabuluculuk konularında eğitiyorum."

(K7) "Sınıf içindeki disiplin sorunlarını azaltmak için sınıf kurallarını belirleyerek ve bunları öğrencilere açıklamak için zaman ayırıyorum."

(K14) "Öğrencilerin günlük yaşamlarına ve ilgi alanlarına dair konuları ders içine entegre ederek, onların dikkatlerini sağlıklı bir şekilde yönlendiriyorum."

Motivasyon teması altında; iletişim becerisi eğitimi, ödüllendirme ve rahatlatıcı etkinlikler isimli üç kod bulunduğu görülmektedir. Motivasyon konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K13) "Sınıf içindeki iletişimi güçlendirmek için öğrencilere açık uçlu sorular sorma ve empati kurma gibi becerileri teşvik ediyorum."

(K9) "Öğrencilerin motivasyonunu yüksek tutmak için çeşitli ödüllendirme ve pekiştirme stratejileri kullanarak problem davranışları önlemeye çalışıyorum."

(K12) "Sınıf içindeki gerginlik ve stresi azaltmak için rahatlatıcı teknikler ve nefes egzersizleri gibi yöntemler kullanıyorum."

Araştırmada, öğretmenlerin öğrencilerle kurdukları ilişkilerde sınıf içi ortamı olumlu ve destekleyici hale getirmek için kullandıkları iletişim ve etkileşim yöntemi konusunda öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Açık uçlu formda katılımcılara "Öğrencilerle kurduğunuz ilişkilerde hangi iletişim ve etkileşim yöntemlerini kullanarak sınıf içi ortamı nasıl olumlu ve destekleyici hale getiriyorsunuz?" sorusu sorulmuş ve katılımcıların verdikleri cevaplar incelenerek içerik analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen temalar ve kodlar Tablo 5'te sunulduğu gibidir.

Tablo 5. Öğretmenlerin öğrencilerle kurdukları ilişkilerde sınıf içi ortamı olumlu ve destekleyici hale getirmek için kullandıkları iletişim ve etkileşim yöntemine ilişkin bulgular

Temalar	Kodlar	f
İletişim ve empati	İyi iletişim kurma	4
	Dinleme ve anlama becerisi geliştirme	2
	İş birliği kurma	4
İş birliği ve destekleme	Öğrenciler arası ilişkileri güçlendirme	4
	Özgüveni destekleme	3
	Sorumluluk bilinci kazandırma	1

Tablo 5 incelendiğinde; öğretmenlerin öğrencilerle kurdukları ilişkilerde sınıf içi ortamı olumlu ve destekleyici hale getirmek için kullandıkları iletişim ve etkileşim yöntemine ilişkin katılımcı görüşlerinin, iletişim ve empati ve iş birliği ve destekleme olmak üzere iki tema altında toplandığı görülmektedir. İletişim ve empati teması altında; iyi iletişim kurma ve dinleme ve anlama becerisi geliştirme isimli iki kod bulunduğu görülmektedir. İletişim ve empati konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

K17: "Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarını anlayarak, onlara destek sağlamak için empati kuruyorum ve anlayış gösteriyorum."

K5: "Öğrencilere dinleme ve anlama becerilerini geliştirmeleri için fırsatlar sunuyorum."

K1: "Öğrencilerle samimi bir iletişim kurarak onların duygularını ve düşüncelerini önemsiyorum."

K3: "Empati kurarak öğrencilerin ihtiyaçlarını anlamaya çalışıyor ve onlara destek oluyorum."

İş birliği ve destekleme teması altında; iş birliği kurma, öğrenciler arası ilişkileri güçlendirme, özgüveni destekleme ve sorumluluk bilinci kazandırma isimli dört kod bulunduğu görülmektedir. İş birliği ve destekleme konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K7) "Sınıf içinde göz teması kurarak ve beden diliyle etkileşimde bulunarak öğrencilerle bağ kuruyorum."

K9: "Sınıf içinde iş birliği ve grup çalışmalarıyla öğrenciler arasındaki ilişkileri güçlendiriyorum."

K10: "Öğrencilerle kişisel ilgi alanlarını ve günlük yaşamlarını paylaşarak yakın bir bağ kuruyorum."

K11: "Öğrencilere güven vererek, hata yapma korkusunu azaltıyor ve özgüvenlerini artırıyorum."

K12: "Sınıf içindeki sorunları çözmek için iletişim ve iş birliği becerilerini geliştirmeleri için öğrencilere fırsatlar sağlıyorum."

Sonuç ve Tartışma

Etkili sınıf yönetimi için hizmet içi eğitim stratejiler konusunda öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada aşağıda verilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Bu çalışmada, etkili sınıf yönetimi için hizmet içi eğitim stratejileri konusunda öğretmenlerin görüşlerine odaklanılmıştır. Katılımcıların görüşleri üç ana tema altında toplanmıştır: sınıf yönetimi, öğrenci katılımı ve sınıf ortamı. Sınıf yönetimi, katılımcılar tarafından sınıf kuralları, öğrenci davranışlarını yönetme ve sorun çözme olarak ifade edilmiştir. Öğrenci katılımı ise etkili iletişim ve ders materyallerinin kullanımı olarak belirlenmiştir. Sınıf ortamı ise olumlu dikkati çekme, sınıf ortamının oluşturulması ve gerçek yaşamla ilişkilendirme olarak tanımlanmıştır.

Ayrıca, katılımcıların öğrenciler arasındaki farklı davranışları nasıl yönettikleri ve sınıf içindeki çeşitliliği nasıl ele aldıkları konusundaki görüşleri iki ana tema altında toplanmıştır: öğrenciler arası farklılıklar ve öğrenciler arası iletişim ve iş birliği. Öğretmenler, öğrenciler arası farklılıkları kabul etme, uygun yaklaşımlar geliştirme ve adil bir tutum sergileme olarak açıklamışlardır. Öğrenciler arası iletişim ve iş birliği ise iletişimi artırma, çatışmaları çözme ve öğrenci gelişimini destekleme şeklinde belirlenmiştir. Bu sonuçlar, sınıf yönetimi ve öğrenci katılımı için etkili stratejilerin öğretmenlerin farklılıkları kabul etme ve iletişimi artırma gibi becerileriyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, öğretmenlerin hizmet içi eğitim programlarında bu becerilerin geliştirilmesine odaklanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu çalışmanın sonuçları, Dalinger ve diğerleri (2020) tarafından yapılan bir çalışmayla uyumludur. Dalinger ve ekibinin araştırması da öğretmenlerin sınıf yönetimi stratejileri üzerine odaklanmış ve benzer temaları ele almıştır. Örneğin, her iki çalışma da öğrenci katılımını artırmak için etkili iletişim stratejilerinin önemini vurgulamaktadır. Bu nedenle, bu çalışma, önceki bulguları desteklemektedir ve etkili sınıf yönetimi için belirlenen stratejilerin önemini vurgulamaktadır (Klapproth ve diğerleri, 2020).

Bu çalışmada, sınıf içinde oluşabilecek problemleri önceden tahmin etme ve önleyici stratejiler geliştirme konusunda öğretmenlerin görüşlerine odaklanılmıştır. Katılımcıların görüşleri üç ana tema altında toplanmıştır: öğrenci davranışları, önleyici stratejiler ve motivasyon. Öğrenci davranışları teması altında, katılımcılar öğrenci davranışlarına odaklanma, sınıf atmosferini gözlemleme ve öğrenciler arası ilişkileri teşvik etme gibi stratejilerin önemini vurgulamışlardır. Önleyici stratejiler teması altında, öğretmenler öğrenci ihtiyaçlarına uygun etkinlikler düzenleme, disiplini güçlendirme ve etkili eğitim yöntemleri uygulama gibi stratejiler üzerinde durmuşlardır. Motivasyon teması ise iletişim becerisi eğitimi, ödüllendirme ve rahatlatıcı etkinlikler gibi öğrencileri motive etmeye yönelik stratejilere odaklanmıştır. Bu sonuçlar, sınıf içi problemlerin önceden tahmin edilmesi ve

önleyici stratejilerin geliştirilmesi konusunda öğretmenlerin çeşitli yaklaşımlar benimsediğini göstermektedir. Öğrenci davranışlarını anlama, ihtiyaçlarına uygun çözümler geliştirme ve öğrencileri motive etme konusundaki stratejilerin önemi vurgulanmaktadır. Bu çalışmanın sonuçları, önceki araştırmalarla uyumludur. Örneğin, Graham ve diğerleri (2020) tarafından yapılan bir çalışma da sınıf yönetimi stratejileri üzerine odaklanmış ve öğrenci davranışları, önleyici stratejiler ve motivasyon gibi benzer temaları ele almıştır. Bu benzerlikler, sınıf içi problemlerin önlenmesi ve öğrenci motivasyonunun artırılması konusundaki stratejilerin önemini vurgulamaktadır (Pozo-Rico ve diğerleri, 2020).

Bu çalışmada, öğretmenlerin öğrencilerle kurdukları ilişkilerde sınıf içi ortamı olumlu ve destekleyici hale getirmek için kullandıkları iletişim ve etkileşim yöntemleri üzerine katılımcı görüşlerine odaklanılmıştır. Katılımcıların görüşleri iki ana tema altında toplanmıştır: iletişim ve empati ile iş birliği ve destekleme. İletişim ve empati teması altında, katılımcılar iyi iletişim kurma, dinleme ve anlama becerisi geliştirme gibi stratejilerin önemini vurgulamışlardır. İş birliği ve destekleme teması ise iş birliği kurma, öğrenciler arası ilişkileri güçlendirme, özgüveni destekleme ve sorumluluk bilinci kazandırma gibi stratejilere odaklanmıştır. Bu sonuçlar, öğretmenlerin sınıf içi ortamı olumlu ve destekleyici hale getirmek için öğrencilerle kurdukları ilişkilerin önemini vurgulamaktadır. İyi iletişim ve empati, öğrenciler arasında güven ve anlayışın oluşmasına yardımcı olurken, iş birliği ve destekleme ise öğrencilerin birbirleriyle etkileşimini artırarak özgüvenlerini ve sorumluluk duygularını güçlendirebilir. Bu çalışmanın sonuçları, önceki araştırmalarla uyumludur. Örneğin, Lukas ve Yunus (2021) tarafından yapılan bir çalışma da öğretmenlerin iletişim ve iş birliği stratejilerini sınıf içi ortamı olumlu hale getirmek için kullandıklarını vurgulamıştır. Ayrıca, George (2020) ve Dolighan ve Owen (2021) tarafından yapılan çalışmalar da benzer temaları ele almış ve öğretmenlerin iletişim ve iş birliği yoluyla öğrencilerle ilişkilerini güçlendirmeye odaklandığını göstermiştir. Bu nedenle, bu çalışma, önceki araştırmaların bulgularını desteklemekte ve öğretmenlerin sınıf içi ortamı olumlu ve destekleyici hale getirmek için benzer stratejileri kullandığını göstermektedir.

Öneriler

- Sınıf kurallarını belirlenmeli ve öğrencilerle paylaşılmalıdır.
- Öğrenci davranışlarını yönetmek için tutarlı ve adil bir yaklaşım benimsenmelidir.
- Sorunları çözmek için öğrencilerle iş birliği yapılmalıdır.
- Etkili iletişim kurarak öğrencileri motive etmek gerekmektedir.
- Ders materyallerini çeşitlendirme ve ilgi çekici hale getirmek önemlidir.
- Olumlu bir ortam oluşturmak için öğrencilerle ilişki kurmak gereklidir.
- Gerçek yaşamla ilişkilendirme yaparak dersler daha anlamlı hale getirilmelidir.
- Farklılıklar kabul edilmeli ve öğrencilere adil bir yaklaşım sergilenmelidir.
- Öğrenciler arası iletişimi ve iş birliği teşvik edilmelidir.
- Öğrenci ihtiyaçlarına uygun etkinlikler planlanmalı ve motivasyonu artıracak etkinlikler düzenlenmelidir.
- Öğrencilerle iş birliği yaparak özgüvenlerini desteklemeli ve sorumluluk bilinci kazandırılmalıdır.

Referans

- Baker, J. A., Clark, T. P., Maier, K. S., & Viger, S. (2008). The Differential Influence of Instructional Context on the Academic Engagement of Students with Behavior Problems. *Teaching and Teacher Education*, 24, 1876-1883.
- Dalinger, T., Thomas, K. B., Stansberry, S., & Xiu, Y. (2020). A mixed reality simulation offers strategic practice for pre-service teachers: computers & Education, 144, 103696.
- Dolighan, T., & Owen, M. (2021). Teacher efficacy for online teaching during the COVID-19 pandemic. *Brock Education Journal*, 30(1), 95-95.
- Downey, D., & Pribesh, S. (2004). When Race Matters: Teachers' Evaluations of Students' Classroom Behavior. *Sociology of education*, 77(4), 267-282.
- George, M. L. (2020). Effective teaching and examination strategies for undergraduate learning during COVID-19 school restrictions. *Journal of Educational Technology Systems*, 49(1), 23-48.
- Godwin, K. E., Almeda, M. V., Seltman, H., Kai, S., Skerbetz, M. D., Baker, R. S., & Fisher, A. V. (2016). Off-Task Behaviour in Elementary School Children. *Learning and Instruction*, 44, 128-143.
- Graham, L. J., White, S. L., Cologon, K., & Pianta, R. C. (2020). Do teachers' years of experience make a difference in the quality of teaching? *Teaching and teacher education*, 96, 103190.
- Jussim, L., & Harber, K. D. (2005). Teacher Expectations and Self-Fulfilling Prophecies: Known and Unknown, Resolved and Unresolved Controversies. *Personality and Social Psychology*
- Klapproth, F., Federkeil, L., Heinschke, F., & Jungmann, T. (2020). Teachers' Experiences of Stress and Their Coping Strategies during COVID-19 Induced Distance Teaching. *Journal of Pedagogical Research*, 4(4), 444-452.
- Kunter, M., & Baumert, J. (2006). Linking TIMSS to Research on Learning and Instruction: A Re-Analysis of the German TIMSS and TIMSS Video Data. In S. J. Howie, & T. Plomp (Eds.), *Learning Mathematics and Science: Lessons Learned from TIMSS* (Pp. 335-351). Leiden: Routledge Falmer.
- Lukas, B. A., & Yunus, M. M. (2021). ESL Teachers' Challenges in Implementing E-learning during COVID-19. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 20(2), 330-348.
- Macbeath, J. (2007). Improving School Effectiveness: Retrospective and Prospective. In T. Townsend (Ed.), *International Handbook of School Effectiveness and Improvement* (Pp. 57-74).
- Mohandas, R., Meng, H. W., & Keeves, J. P. (2003). Evaluation and accountability in Asian and Pacific Countries. In J. P. Keeves & R. Watanabe (Eds.), *International Handbook of Educational Research in the Asia-Pacific Region* (Pp. 107-122). The Netherlands: Kluwer Academic Publishers.
- Murphy, P. K., Delli, L. A. M., & Edwards, M. N. (2004). The Good Teacher and Good Teaching: Comparing Beliefs Of Second-Grade Students, Preservice Teachers, And Inservice Teachers. *Journal Of Experimental Education*, 72, 69-92.

- Noble, H. & Smith, J. (2015). Issues of validity and reliability in qualitative research. *Evidence-Based Nursing*, 18(2), 34-35.
- Pozo-Rico, T., Gilar-Corbí, R., Izquierdo, A., & Castejón, J. L. (2020). Teacher training can make a difference: tools to overcome the impact of COVID-19 on primary schools. An experimental study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(22), 8633.
- Review*. 9(2), 131-155.
- Romi, S., Lewis, R., & Katz, Y. (2009). Student Responsibility and Classroom Discipline in Australia, China and Israel. *Compare*, 39, 439–452.
- Soysal, Y., & Radmard, S. (2018). Sınıf Yönetimi Olgusunun Pedagoji, Otorite Tipleri ve Söyleysel Güç İlişkileri Bağlamında Yeniden Değerlendirilmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 2(2), 59-85.
- Turan, S. (2006). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.